

This question paper contains 3 printed pages]

O—23—2017

FACULTY OF SOCIAL SCIENCE

M.A. (First Year) (Distance Education) EXAMINATION

MAY/JUNE, 2017

HISTORY

Paper III

(ब्रिटीशकालीन भारताचा इतिहास (इ.स. 1757-1857)

(Friday, 12-5-2017)

Time : 10.00 a.m. to 1.00 p.m.

Time— Three Hours

Maximum Marks—80

N.B. :— (i) तात्वीक भाग प्रश्न संख्या (4) आहे.

(ii) प्रति प्रश्न गुण संख्या (20) आहे.

(iii) पहिल्या प्रश्न अत्यावश्यक आहे.

1. वस्तुनिष्ठ प्रश्न (अत्यावश्यक) : 20

(अ) प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा : 5

(1) कालीकतचा राजा कोण होता ?

(2) प्लासीची लढाई कोणत्या वर्षी झाली ?

(3) बंगाल प्रांतात दुहेरी शासन व्यवस्था कोणी लागू केली ?

(4) संस्थानांचे विलीनीकरण कोणी केले ?

(5) इ.स. 1830 मध्ये अलेक्झंडरने कोलकत्ता येथे कोणत्या माध्यमाची शाळा काढली ?

(ब) रिकाम्या जागा भरा : 5

(1) इंग्रज-फ्रेंच पहिले कर्नाटक युद्ध.....रोजी झाले.

(2) टीपू सुलतानची.....ही राजधानी होती.

(3) लॉर्ड विल्यम बेंटिग यांनी बंगालमधील शिक्षणाची माहिती.....यास गोळा करण्यास सांगितली.

(4) तैनाती फौज स्विकारणारी.....ही पहिली भारतीय सत्ता होय.

(5)हा दुहेरी शासन व्यवस्थेचा जनक मानला जातो.

P.T.O.

(क) योग्य तो पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :

5

- (1) 'फोडा आणि झोडा' या नितीचा आबलंब..... राष्ट्राने केला.
 (a) फ्रान्स (b) इंग्लंड
 (c) पोर्तुगाल
- (2) दुसरे इंग्रज-म्हैसूर युद्ध..... या तहाने संपुष्टात आले.
 (a) मद्रास (b) श्रीरंगपट्टनम
 (c) मंगलोर
- (3) एनफिल्ड बंदुकांना..... या प्राण्याची चरबी लावली जात असे.
 (a) गाय व डूक्कर (b) बैल व गाय
 (c) बैल व डूक्कर
- (4) तिसऱ्या इंग्रज-फ्रेंच युद्धाच्या वेळी बंगाल प्रांताचा नवाब..... हा होता.
 (a) मीर कासीम (b) मीरजाफर
 (c) सुजाउदौला
- (5) ईस्ट इंडिया कंपनीने दुहेरी शासन व्यवस्था रद्द करण्याचा निर्णय..... साली घेतला.
 (a) इ.स. 1772 (b) इ.स. 1776
 (c) इ.स. 1764

(ड) 'अ' स्तंभ व 'ब' स्तंभातील वाक्यांच्या जोड्या लावा :

5

'अ' स्तंभ

'ब' स्तंभ

- (1) वास्को-द-गामा (अ) इ.स. 1757
 (2) लोकहितवादी (ब) कालीकत बंदर
 (3) मंगल पांडे (क) दुहेरी शासन व्यवस्था
 (4) रॉबर्ट क्लार्क (ड) पहीला हुतात्मा
 (5) प्लाशीची लढाई (ई) शतपत्रे

2. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा :

20

- (1) भारतातील युरोपियनांच्या आगमनाची सविस्तर चर्चा करा.
 (2) दुहेरी शासनव्यवस्थेचे गुणदोष स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन लघूतरी प्रश्नांची संक्षिप्त स्वरूपात उत्तरे लिहा : 20
- (1) फ्रेंचांच्या पराभवाची कारणे सांगा.
 - (2) इ.स. 1853 चा चार्टर ॲक्ट स्पष्ट करा.
 - (3) तिसऱ्या इंग्रज-मराठा युद्धाची कारणे सांगा.
 - (4) इ.स. 1857 च्या उठावाचे परिणाम सांगा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर संक्षिप्त टिपा लिहा : 20
- (1) सालबाईचा तह 1782
 - (2) ब्रिटीश ईस्ट इंडिया कंपनी
 - (3) नियंत्रण कायदा
 - (4) हंटर आयोग
 - (5) इ. स. 1857 च्या अपयशाची कारणे
 - (6) वूडचा खलीता.